

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după invoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Frați nefrați.

În Oravița-românească avem Români de două confesiuni: uniți și neuniți. Din divergența lor religioasă, nu-i vorba, rezultă și câteun bine, cum e spre pildă emularea chorurilor, împodobirea bisericilor; dar... din dezbinarea fraților de aceeași obîrșie, de aceeași „lege românească“, rezultă și mult rău. De peste jumătate de veac, decînd s'a făcut dezbinarea în comună, preoți și învățători trag mereu unii în dreapta, alții în stînga. Împărecherea merg strună. De-cîteori e a se face vr'o alegere de primar, de reprezentanți comunali, îi vezi grupați pe uniți de o parte, pe neuneți de alta. Astfel adeseori s'au iscat conflicte între dînși. Din conflicte: certe, lupte, dezbinări pe toată linia; ear inter duos litigantes — rînjește celce se îngrășă din sudoarea lor. Eată de ce, mai ales de un deceniu încoaci, aproape întregă ulița principală e cucerită de străini, ear „la ușa creștinului, numai umbra spinului!“

O asemenea luptă crîncenă s'a dezlăntit de rîndul acestia între învățătorul unit și cel neunit din biată Oravița-rom. O luptă cu dedesupturi urite, care se trage din neînțelegerea ivită înjurul aranjării unui concert dela ruga de Sf. Ilie din ăstan.

Din neînțelegerea aceasta, neajutînd nici intervenția unora și altora dintre ceice umblau să-i împăciuiască, s'a pornit o ceartă nefrumoasă, începută în „Revista Preoților“ și continuată în „Progresul“ nostru, căruia stăruință

dirză a amîndurora de a li-se îngădui să se certe în public (cum s'au mai certat odată și în „Drapelul“ din Lugoj), i-a creiat o situație destul de dificilă. În cele din urmă am socotit că lăsîndu-i să-și verse focul, la urma urmei, după ce vor izbuti a se clarifica unul pe altul, se vor împăca cum le-ar fi fost datorința. Dar... vorba lui Emil Zola, să te păziască Dumnezeu de ura fraților răzvrătiți. După terminarea luptei, beligeranți și-au întors spatele, apucînd fiecare pe cărarea bătucită pîn'acum a vrășmașiei, continuîndu-și „acțiunea și reacțiunea“ atît de dezastruoasă pentru cei de sub oblăduirea lor.

Bietul popor. Ce știe el de desclînirea dogmatică între gr. orientali și gr. catolici. Chestiunea aceasta se ține strict de știința teologică. Țăranul român, de orunde ar fi, știe, cum înavea mărturisese și la forurile judecătorești, că el se ține de „legea românească“. Cînd pornește la drum, își face cruce: în numele Tatălui ș'al Fiului ș'al sfintului Duh, fără să-și mai spargă capul că de unde porcede Duhul sfînt, negîndîndu-se niciodată că atîrnă cu credința dela papa ori dela patriarh, ci totnațut știe instinctiv că-i atîrnă soarta dela Cel de sus, înholbind din ochi către ceice povestesc de organizația lumească a „bisericii românești“...

Ceice umblă a „îmbăta“ poporul „cu străine graurii, cu străine învățăturii“, îi tulbură sufletul și-i face un serviciu rău. De ce n'am lăsa pe fiecare să creadă cum s'a pomenit din moși strămoși. De ce n'am putea

lăsa în pace „legea strămoșească“, care e absolut aceeași și la uniți și la neuniți, ear cărturari, preoți și mireni, făcîndu-și datoria de a cultiva frăția și iubirea de „biserică românească“, egală cu iubirea de neam. Căci după logică, cum nu-i bine se despărțim în concepție neamul, așa nu-i bine să despărțim în două nici biserică vie, biserică imaginară, biserică ideală, care nu-i altceva decît poporul întreg, cu aceleași gînduri, cu aceleași simțiri. Teoriile abstracte despre diferențierea dogmatică a „legii strămoșești“ n'au ce căuta, dar nici nu vor străbate nicicînd în concepția masselor. Cineșe rezboește pe tema aceasta, săvîrșește o muncă de Sisifus, inveninînd sentimentul nobil de frăție al Românilor, făcîndu-i din frați — nefrați. Ear aceasta constituînd o crimă, ca și celelalte neajunsuri naționale, purcese din năravul certăreț al Românilor de pretutîndenii, pentru înlăturarea lor: ar trebui să se ridice prin toate centrele românești tribunale populare pentru osîndirea celor vinovați.

Eată o idee care ar trebui să preocupe cercurile noastre diriguitoare. Înfăptuirea acestei idei n'ar da răgaz multora dintr'ai noștri să se ia de păr pentru orice fleac de lucru. Dar... știm că și această idee, ca multe altele, sulate în coloanele „Progresului“ nostru, nu va străbate la urechea letnicilor, cărora le merge bine și fără a-și bate capul cu trebile — altora. Lor le arde de alte chestii „mai înalte, nu de stînjeneria — progresului.“

Gheorghe Jianu.

FOILETON.

Babilonul

de profesorul dr. A. Thiersch (Freiburg i. Br.)

Trăim în timpul invierilor. Pîn' și Babilonului vechiu, odinioară orașul cel mai bogat și mai măreț al lumii, împreună cu cetatea lui, începe a-și înălța din năsip, trupul de urias, scuturînd pulberea pustiei, în tare dormia de mii de ani.

Invierea s'a făcut fără zgomot, căci puțin sînt acei cari au urmărit cu luare aminte roadele muncii sirguitoare a Germanilor, în cei din urmă cincisprezece ani, pe țărmurile Eufratului, ca să scoată orașul din prada oamenilor și din pămînt.

Citînd cartea lui Koldewey, cu numeroasele ei figuri, istoriile vechi, din copilăria noastră, învie: Daniel și Nebucadnezar, Cyrus și Darius, spusele lui Herodot, Alexandru cel mare și oastea lui.

Mai ales chipul despotic a lui Nebucadnezar, al aceluși stăpînitor mare, cu voință trufașă, cu energie fără cruțare, dar și cu foarte mare simț religios, care, în cei patruzeci de ani ai domniei lui, a înălțat Babilonul la strălucirea cea mai măreață, iese desăvîrșire la lumină. În sute de inscripții pe cărămizi, în milioane de stampile pe cărămizi, s'a veșnicit numele lui Nebucadnezar.

Cunoaștem ulițele drepte și putem umbla pe unele din cele cari au văzut, odinioară, pe acei oameni mari ai trecutului. Putem intra în

templele, în cari oameni s'au închinat și unde generali macedonenii au întrebat cu sfială pe zei despre boala regelui lor, care era în luptă cu moartea. Putem vedea remășițele sale, pe ai cărei păreși cuvinte groaznice scrise cu flacăra au înspăimîntat pe regele Belsazer. Privim în canalele Eufratului ostrețele de peatră menite să opriască intrarea dușmanilor în cetate.

Asta și multe altele s'au descoperit prin lucrarea mină'n mină, a două organizații științifice: a muzeelor regești din Berlin și a societății orientale germane, care stă sub protectoratul împăratului.

E cea mai uriașă săpătură arheologică ce s'a făcut vreodată, uriașă ca și obiectul, care este orașul uriaș al vechimei.

Din primăvara lui 1899 au lucrat mereu, zi cu zi, vara și iarna, 200—250 de muncitori. Pîn' acuma (sfîrșitul lui 1913) s'au plătit 100 de mii de zile de muncă. Molozul are aci 12—24 m. înălțime; zidurile cetății sînt groase dela 17—22 metri. Orașul are de jur-împrejur 18 kilometri.

Mărimea aceasta ne face să înțelegem cum, în ciuda muncii și a timpului, abia jumătate din oraș e descoperit.

Dar uiti muncă povara desiluziilor și lunile lungi monotone, cînd urmărești schițarea vioae a tuturor anilor și descoperirilor.

Foarte nimerită a fost ideea de a încredința facerea dării de seamă tocmai maestrului săpăturilor.

Nimeni nu era mai în stare a o face decît arhitectul Koldewey, adînc cunoscător al anticității și foarte experimentat. Ce-ar fi fost din pla-

nul Babilonului, ce haos s'ar fi întimplat, dacă pelingă găurile făcute de doritori de-a scoate cărămida pentru zidit, s'ar mai fi adăogat ale vinătorilor de inscripții?

Koldewey n'a îngăduit acest lucru și meritul său este mare. Vinătoarea după inscripții se va putea face numai după ce săpăturile de des-gropare se vor fi isprăvit.

Rezultatele descoperirilor făcute prin metoda cea nouă se pot judeca, asemînîndu-le cu cele dela începutul cercetărilor, cînd se urmase astfel. Schițele fantastice ale lui Oppert nu mai au niciun rost.

În vechime, Eufratul curgea mai pela resărit decît azi; ear pe vremea Perșilor și a Macedonenilor, direct sau indirect, și mai pela resărit de colina „Kasr“. Fapula are însemnătatea hotărîtoare pentru toată grupa chestiilor locale. Colina „Babil“ cutotul la Mează-Noapte cuprinde remășițele unui palat al lui Nebucadnezar, care palat domina intrarea Eufratului în oraș. Remășiți din podul peste riu, ale celui mai vechi pod de peatră de pe pămînt, s'au aflat mai la apus de „Ezargila“, templul cel mai vechi al lui Marduc, zeul orașului. Între aceasta și Kasr se află remășițele turnului celui mare cu terațe, care facea parte, odinioară din templul și din locuințele preoților lui Bel, templu, pe care Alexandru cel mare se hotărîse a-l ridica din nou cînd l-a ajuns moartea. La răsărit de-acolo era „Merkes“, inima orașului; grămezi de case, cu uliți drepte, cu curți mari deschise înlăuntru. Pătura cea mai veche din epoca lui Hamurabi, din mîia a treia înainte de Hr. e acuma în apă. Pe Kasr — acropola

Legile romane împotriva celor cari nu se căsătoriau.

Pentru primadată o lege franceză pune ochi pe o categorie de cetățeni: cei cari nu se căsătoresc, celibatari. În proiectul de impozit pe venit propus parlamentului francez se vede un articol care ridică cu 20 la sută partea de impozit a se plăti de cei cari la 30 ani nu sînt căsătoriți.

Nimic nou subț soare: această măsură nu e din acelea cari sã nu fie avut exemple; acum 2000 de ani, Romani, strămoși noștri, întreprinse lupta împotriva acelor cari nu se căsătoriau. Legile Iulia și Popia (Lex Julia, lex Popia), în secolul lui August, pedepsiau celibatul și sterilitatea. Cel care nu era tatã de familie, era oprit de a primi prin testament. Sumele luate pe această cale de cei incapabili, se conveniau celor fecunzi, căsătoriți legal. Averea se chema praemia patrum (premiile partenității).

Împrejurările în cari se găsește Franța astăzi au intențit deputați să adopte măsuri riguroase împotriva celor cari nu voesc să se lege prin căsătorie. Populația Franței scade în număr și atît armata cît și tezaurul public nu ies la socoteală, trebuia deci să se recurgã la mijloace drastice pentru a înmulți nașterile cari sã dea Franței un supliment de soldați și de contribuabili.

În anul 131 înainte de Christos censorul Metellus, speriat de primejdia care amenința pe atunci republica romanã, dete strigãtul de alarmã, și propuse sã se constrîngã toți cei neînșurați. Metellus făcu lumea se înțeleagã cã nu era vorba de o plăcere, ci de o datorie. Într'un discurs pronunțat cu această ocaziune, Metellus spuse: „Romani dacã ar fi cu puțință sã nu avem femei, am scãpa din o mare încurcãturã, dar pentru cã natura a stabilit cã nu putem nicidecum trãi fericiți cu ele, nici a avea putere și tãrie fãrã ele, trebuie sã ne gîndim la ținerea veșnicã a statutului mãi mult decît la propria noastrã plãcere“.

Cuvîntarea lui Metellus a rãmas fãrã rezultat. Corupțiunea moravurilor s'a întins.

Mãi tirziu mãsuri recomandate de Metellus furã luate de Cezar și August și formulate în legi pe cari Tacit le numește legile Iuliene, cum arãtãm mãi sus.

Prin aceste mãsuri se dau recompense soților cari aveau copii, ear cei cari nu se însurau (burlaci) se pedepsiau în diferite feluri. Femeile ajunse la 40 ani, fãrã bãrbat, — nici copii, — nu aveau dreptul sã se gãteascã cu pietri prețioase, nici sã se plimbe purtate pe un pat special (moda timpului). Femeile sterpe în acele timpuri, mergeau pe jos.

Mãsuri acestea furã rãu primite. Cavalieri romani cerurã desființarea legilor Iuliene. August îi strînse la un loc și înainte de a-le cere pãrerea, dete deoparte pe cei însurați și de altã parte pe cei cari nu erau și aceștia furã cei mãi numeroși. Mulțumit de această constatare, August le vorbi cam în acești termeni:

„Pe cînd boalele și rãzboaile ne prãpãdesc atîția cetățeni, ce va ajunge Roma dacã nu se mãi fac cãsătorii? Cetate nu însemneazã case, arcade, piețe publice; oameni formeazã o cetate. De loc nu veți vedea, cã în fabulã, ieșind oameni din pãmînt cã sã îngrijeascã de afaceri. Sînteți cetățeni rãi. Singura mea țintã este a face republica sã trãiascã în veci. Am mãrit pedepsele celor cari n'au voit sã asculte și, în privința recompenzelor, nu știu cã virtutea sã fi avut mãi mari. Cele mãi neînsemnate duc mii de oameni sã-și expue viața; și acestea nu vã vor lega sã luați o femeie și sã crești copii!“

Și August, în loc de a-le desființa, întãri legile Iuliene întinse privilegiile bãrbaților cãsătoriți, încît pentru a dobîndi onoruri și slujbe se lua în seamã numãrul copiilor. Cine avea trei copii era scutit de orice sarcini personale.

În schimb necãsătoriți erau aspru tratați; ei nu puteau sã primeascã nimic prin testament dela strãini; și pentru a se sustrage acestei îndatoriri, ei se cãsãtoureau numai de formã, ceiace a fãcut pe Plutarc sã zicã: Romani se cãsãtoresc pentru a moșteni și nicidecum pentru a avea moștenitori.

Vãduvi și vãduvele beneficiau de 2 ani pentru a se recãsãtori, divorțați de ambe sexe de 1 an și jumãtate.

Magistrați constrîngeau pãrinți cari nu voiau sã-și cãsãtoresc copii sau sã dea zestre fetelor.

Legea hotãrîse și vîrsta cînd nu se mãi putea cã necãsãtoriți sã se cãiascã: o femeie de 50 ani și un bãrbat de 60 ani nu mãi avea drept sã se cãsãtorescã. Senatori și tineri de familie bunã nu puteau sã se cãsãtorescã cu o femeie de moravuri urite sau care ar fi fost condamnatã.

Toate aceste îndatoriri puse necãsãtoriților avurã de rezultat creșterea impozitelor, a amenzilor, și confiscãrilor: sumele astfel strînse mergea în casa statului, încît aceste legi, cari pãreau a fi sociale, ajunserã fiscale. Cu toate legile de acest fel, cînd prevãd pedepse peste mãsura, ruinarã mulți oameni, fãrã a îmbogãți statul, încît repede ajunserã odioase și vãtãmãtoare. Ele nu ținurã în loc despopularea; împãtați trebuirã încet sã le îndulceascã asprima pãnã cînd încetarã de a mãi fi puse în aplicare.

Legile fãrã moravuri, nu schimbã sufletele, cad.

IGIENĂ.

Cum poate surveni o înveninare de sînge.

Niciun om nu poate spune cã e pentru totdeauna ferit de o înveninare de sînge. Cutoatecã grija multã și curãțenia mare poate înlãtura din drum multe primejdii corporale, totuși sînt destule înrîuriri externe cari pot ușor provoca o înveninare de sînge. Mergem în pãdure — și ne mușcã o viperã. Sau fiind pe cîmpie ne împunge vr'o insectã, care mãi înainte stase pe vr'un animal bolnav sau pe vr'o plantã veninoasã. Treceam printre case, sau în vr'o grãdinã, și ne zgîriem de un cui ruginit sau altãce. E destul o ranã invizibil de micã cã și pe omul cel mãi sãnãtos, robus sã-l ducã la grele suferințe — dacã nu la moarte. Și cîte înveninãri de sînge sînt provenite din mîncãri sau beuturi.

Cît de ușor se poate cãpãta o înveninare de sînge, putem vedea și din cazul unui țãran,

Dã luminã în privința terracotelor lampelor, sarcofagelor, felului de-a îngropa, asupra podoabelor etc. Foarte mult folosesc traduceri din documentele vechi, privitoare la clãdirile desgropate.

Autorul dãrii de seamã încheie arãtînd dorința cã lucrarea sã poatã fi dusã pãn' la capãt cu aceeași metodã cã pãn' acum.

Din zborul gîndului.

(Note).

Dacã Dumnezeu, în nemãrginita lui bunãtate, mi-ar încredința cirna lumii numai pe o zi, mãi iutãf de toate aș face sã disparã tot ce-î nenatural.

Cînd cu masca binelui obțesc pe față, veți vedea pe uni pescuind pentru propriul lor interes, nu dispera; e foarte posibil cã cel mãi mic vîntuleț le va smulge masca și atunci... îi veți vedea în toatã nimicnicia lor.

Bãgat-ați de seamã cu cîtã ușurință se nimicesc trîntori în coșnițele albinelor? Nu v'ați mirat cu cîtã greutate se face aceasta în societatea omeneascã?

Femeia pentru visãtor, e foarfeca ce-î reteazã aripele.

Unora le place sã se lase conduși mãi mult de lumea externã, pecînd în vatra lumii itnerne abia mãi schinteiazã cãrbunele conștiinței...

veche și locul Babilonului celui mãi dintîi — se aflã o grãmadã de palate vechi, cu fața spre Meazã-Noapte, cu curți nãuntrice deschise, cu sale largi d-ale tronului, cu hale umbroase — înainte mergãtoare ale divanurilor din arhitectura islamicã de mãi tirziu —; sînt și boltele mãrețe ale „grãdiniilor atîrnate“. Șiruri de regi au clãdit aci; dar niciunul atît de pãtimaș cu lux cã Nebucadnezar. Mãi departe, spre rãsãrit, este o platformã pãtratã de cãrãmidã, remãșița rugului uriaș, clãdit din porunca lui Alexandru pentru arderea leșului prietenului sãu Hephaestion.

Vrednice de vãzut sînt cele douã ziduri din jurul orașului, zidul din jurul acropolei și cheiului uriaș de pe țermul resãritean al Eufratului.

Din punctul de vedere al istoriei artei sãpãturile folosesc mãi ales arhitecturii. Asta pentru clãdirile militare, profane și sfinte.

Templul babilonian era aproape necunoscut pãnã la aceste sãpãturi. Acuma tipul babilonian îl avem la patru temple mari. O curte încãpãtoare nãuntricã, o cella largã — sau chiar trei celle alãturate; — la Meazã-zi. Ceva deosebit, în felul sãu, este curtea mare sfintã dela „Ctemenanki“ cu turnul lui Bel. Chestia turnurilor cu trepte (terate) nu este încã deplin lãmuritã, pãnã nu se va isprãvi cercetarea amãnunțitã a turnului din Borsippa, la Sud-Vest de Babilon. Însemnatã este critica planurilor clãdirilor palatului dela Telloh, cutotul greșit alcãtuite de misiunea francezã.

Pe colina „Homera“ s'a desgropat un teatru grec, care lumineazã un text rãmas întunecat în Vitruvius: o combinație de salã cu stîlp. E în-

tocmã cu teatrul lui Balbus și Pompeius din Roma. Firește cutotul numai de cãrãmidã îmbrãcatã cu stuc de gips.

Pentru arhitectura babilonicã este caracteristicã lipsa desãvîrșitã de stîlpi (columne). Stîlpi din trunchiuri de hurmal (palmier) îmbrãcați cu gips au fost un surogat tirziu și slab al columnelor. Deasemenea, lipsia bolta; sînt abia începuturi de clãdire în arc. Podul deasupra odãilor era, deobicei, drept, din grinzi de chedru sau finic.

La fațade nu erau deloc ferești și niciunfel de prichiciri orizontale. Dimpotrivã la temple zidurile înalte ale fațadelor erau fãcute și mãi impunãtoare prin dungii verticale.

Din punct de vedere artistic s'au descoperit frumoase lucruri la podoabele porții zeiței Iștar și la zidurile înalte din apropierea acestei porți, ulița procesiunilor. Aci se puteau vedea pe cãrãmizi smãlțuite, așezate, în mãi multe șiruri, unul dupã altul, avînd pe ele animalele sfinte ale zeilor, în mãrime naturalã și par'ca ieșind întru înțîmpinarea celuiice intra pe poartã: leul zeiței Iștar, taurul lui Ramman, bãlaurul lui Marduc. Sala cea mare a tronului, din cetãțuea dela Meazã-zi, avea pe fațadã zugrãvite columne cu motive vegetale pe fond albastru închis, lucrate cu tehnicã desãvîrșitã.

Koldewey, dã luminã prețioase și pentru ramuri ale arheologiei și preistoriei. Aratã însemnatã deosebitã a glipticeii babiloniene (a peceților); ne aratã dezvoltarea istoricã a olãriei, care aci pare a se fi fãcut, din cea mãi departãtã vechime, cu roata.

care la lucrul cimpului s'a împuns cu un paș și a murit în chinuri îngrozitoare. Un negustor tînăr simțind o mîncărime în ureche s'a frecat cu vîrfurile unui creion, și astfel i-a copt rău urechea. Și apa care o bem poate să ne otrăvească surcile dacă conține putrigai sau alte substanțe primejdioase.

Aerul, pe care-l respirăm, poate fi otrăvitor singelui, Vopseli de perete, tapete, vase de bucătărie, flori etc. pot aduce o înveninare de sînge — scurt întotlocul se pot găsi dușmani de ai singelui.

Cu șirele acestea vrem să arătăm cazurile în cari stofele și lucrurile purtate de noi ne pot născoci pe ascuns un mare rău. Nu arareori purtăm dela cap până la picioare citeun dușman cu noi.

O damă de etatea de mijlocie, vede cu groază ivindu-se fire albe în părul ei negru. Și ea ar vrea să pară tot tînără. Necazul acesta și-l spune prietenei intime. Aceasta îndată știe un leac și o sfătuie să-l ia: vopsea de păr cu „efect miraculos”. Dama ascultă sfatul și stropește pe păr cîțiva stropi din extractul de vopsea. Fluiditatea pătrunde până la piele, o arde și simte mîncărime. Se scarpină și mîncărimea se preface în durere. Locurile acelea se umflă și dor îngrozitor. Fără îndoială, aci este o înveninare de sînge. Tinctura a conținut otravă, care, deși puțină de tot, a fost îndeajuns ca să pătrundă prin locul zgîriat în piele și astfel să provoace o înveninare de sînge.

Pieptenele de metal și acele cari ruginesc sau se înverzesc, încă pot învenina singele. Chiar și pălăriile maicuseamă cele bărbătești, au făcut demultorî inflamații dureroase, care n'au fost altce decît înveninări de sînge. Cauza acestor îmbolnăviri se poate găsi în faptul că pelea care se găsește în interiorul pălăriei, a fost lucrată cu vr'un preparat otrăvitor.

Mai multe dame s'au ales cu dureri de urechi provenite din cercei cari s'au înverzit. Chiar și din plomba dinților s'au observat deja înveninări. Dupăcum spune Dr. Huhs, în Melsingen, o damă, la două săptămîni dupăce și-a plombat dinții a fost apucată de leșinuri, greață, zgîrciuri de stomac, etc. Deabia dupăce i-s'a înlăturat plomba și i-s'a dat pacientei un contra leac, s'au oprit cu încetul durerile astea suspecte. Pasta pusă în dinți a conținut două procente de arsenic.

De aici se vede ce diferite pot fi cauzele înveninării capului. Dar să luăm acuma mîinile și picioarele. Primejdia bijuteriilor de metal (maicuseamă care conține aramă) se poate observa la degete, mai rar la inele și brățare. O cusătoreasă din Berlin și-a scos un spine din unghia unui deget, punind dupăceia îndată degetarul pe

O laudă nemeritată, pe cel închipuit il transpune în al șaptelea cer, ear pe cel modest il face să roșiască.

Acea cari în toate nimicurile vād numai interesele lor, presupun că Dumnezeu ar fi făcut lumea din interes.

Uni cred că fără ei, lumea — n'ar mai avea înțeles.

Bine a zis cine-a zis, că toată viața noastră e o luptă. Uni luptă pentru ranguri, poziții, averi, ear alți se luptă cu — prostia.

Adevărul ustură. Poate deaceia îți sar uni în cap, ca să nu le cauzezi usturime.

A crede ceiace ești e fericire; a crede mai mult, e — nefericire.

În copilărie mi-a povestit cineva, că în vremea veche erau oameni simpli detot. Nu erau puși, mașini de zburat etc... așa că odată voind să se scape de un lup, au început a scoate pădurea; dar nu l-au prins, căci lupul se duse decu-vreme. De atunci și până astăzi s'a schimbat lumea. Dar uită și azi se mai întimplă asemenea cazuri. Și să nu rizi cînd oameni moderni cite-odată ar scoate pădurea ca să prindă lupul.

R. Balnojanu.

degetul acela, și cusînd mai departe. I-s'a umflat mina dreaptă și nu mult dupăceia tot brațul, între dureri mari. A fost între viață și moarte, și deabia după o mare îngrijire de mai multe săptămîni, a putut deveni earăși capabilă de muncă. În interiorul degetarului a fost puțină otravă verde, care, ajungînd la locul aproape invizibil de mic unde a fost spinele a provocat atît de repede înveninarea de sînge. Metalul — fie chiar argint — din care sînt fabricate degetarele, conține deobicei puțină aramă, care ușor se înverzește, de ex. cînd asudă degetul. Deaceia e bine ca dîncînd-încînd să se curețe degetarele.

Chiar și ghețe și ciorapi au născocit deja înveninare de sînge. Atunci de ex., cînd au fost îmbrăcați ciorapi colorați, și ghețele au frecat unele părți ale pielii. Immediat a pătruns farba în rană și a inflamat piciorul. Se zice că ciorapi roși sînt foarte primejdioși. Nu-i lucru cuminte cînd într'un voiaj se ia ciorapi și ghețe noi pentru primadată. Au fost cazuri cînd acestor oameni ușuratici a trebuit să li-se taie cizmele, sau ghețele de pe picioarele umflăte.

Îmbrăcămintea corpului și ea e făcută de multeori din stofe colorate, primejdioase sănătății. Mătăsurile grele nu arareori conțineau, maicuseamă înainte-vreme, o cantitate minimală de plumb; și arsenicul juca mare rol în lucrarea stofelor. Ici-colea să ne ferim de catifea verde. Cu cîțiva ani înainte s'a întimplat în Niedersteina, în Saxonia, că o femeie reîntorcîndu-se dela munca cimpului cu hainele ude, și-le-a acătat pe cuptor să se usuce. Cîțiva stropi au picurat în apa de cafea și urmarea a fost că la scurt timp dupăce s'a consumat cafeaua a fost găsită familia întregă (bărbatul, femeia și trei copii) zăcînd fără conștiință în oada. Asta e o dovadă că și culorile stofelor pot conține substanțe otrăvitoare.

M. Pr.

Invitare.

Invităm cu toată stima pe toți cari să interesează de constituirea unei societăți de patronaj în orașul Fehértemplom ca să binevoiască a participa la

adunarea generală de constituire

pe ziua de 7 Decembre st. n. 1913 dim. la 11 ore în sala de pertractare a tribunalului r. u. din localitate.

Avem lipsă deci de sprijin potensat al filantropilor, al înscrierii singuraticilor în număr cît se poate de mare și de aceia în numele umanității și a dragostei de oameni facem apel și rugăm pe fieste-carele, ca să între în societatea noastră de „patronaj” și să concurgă cu fileri săi și cu ajutorul său la ajungerea scopului acestei societăți, dela care scăpătați copii își așteaptă salvarea lor.

Izvoarele de venite ale societății după cum s'a contemplat sînt următoarele: 1. Cvotele dela membri înscriși, 2. fundații și donațiuni, 3. venite dela domiciliări ori colonii economice, cari se vor crea și anume % capitalelor inzistînde, 4. ajutoare dela stat.

Membri societății sînt: 1. onorari, 2. fundatori, 3. ajutători, 4. ordinar și 5. membri activi. Membri onorari sînt aceia pe cari patronajul îi designează, respective alege din șirul celor aprețiați și binemeritați pe terenul patronajului.

Fundatori sînt aceia, cari plătesc la cassa societății odată pentru todeuna celpușin 25 cor.

Membri ordinar sînt aceia, cari plătesc la cassa societății anual 2 cor., ear ajutori aceia, cari plătesc anual celpușin 1 cor.

Membri activi sînt toți aceia, cari la lucrările societății iau parte activă și fac raport la fiecare 1/4 de an secretarului despre activitatea lor.

Subscriși pe 3 ani se deobligă a fi membri societății. Membri ajutători pot lua parte la adunarea generală însă nu au vot și nu pot fi aleși de oficianți și la comitet.

Fundațiuni și donațiuni se pot face în sume cît de modeste.

Cercul de activitate al societății să va estinde peste tot teritoriul tribunalului din Fehértemplom.

Fehértemplom, la 16 Noembre st. n. 1913.

Fildán,
proc. reg.

Jakabffy,
preș. trib. reg.

CRONICA.

Implinindu-se 65 ani de domnie, Suveranul nostru, i-se va înălța o imponentă statuie, din inițiativa puterilor triplei alianțe.

Pentru edificarea bisericii gr. cat. din Ciuchici fruntașul econom Sofrone Mica a contribuit cu suma de 280 cor. pentru care faptă cuadevărăt creștinească i-se aduce mulțumită din partea curatorului.

Planurile speciale ale liniei ferate între Anina și Bozovici sînt terminate, și fiind acum rezolvită și chestia finanțierii a acestei linii de 29 km. e toată nădejdea că la primăvară se vor începe lucrările.

Corpurile legiuitoare române au fost convocate prin decret regal pe ziua de 18 Noembre v.

Impotriva împămîntenirii ovreilor din România a ținut Duminecă „Liga culturală” întruniri în București, Craiova, Ploești, Alexandria și Iași, cerîndu-se mai întai drepturi pe seama țarilor.

Princesa Maria a României vizitează în momentele de față peste 100 de sate în județele Olteniei, spre a aduce alinare acolo, unde holera a adus atîta durere.

În 23 I. c. a fost sfințită în suburbiul Șega al orașului Arad noua și frumoasa școală românească, ridicată prin munca conștiință a directorului „Vicioriei”, d-l Sava Raicu.

Vizitarea monumentelor de arte ale Italiei, aduce țării un venit anual de peste jumătate miliard lire.

În consiliul român de ministri, care s'a ținut Simbătă în București, președintele consiliului a anunțat, că între primele proiecte ce se vor depune pe birourile parlamentului, va fi și acela al deschiderii unui credit, necesar ridicării în București a unui mare monument comemorativ al păcii dela București.

Ziarul „Matin” aduce știrea, că trupe albaneze puternice au pornit din nou încontra orașului Dibra, spre a-l smulge din mîinile Sărbilor.

Se scrie din Berlin, că budgetul de externe va aduce reforme cu privire la raporturile de salar al diplomaților. Prin aceasta se urmărește ținta de a se deschide cariera diplomatică pentru toate persoanele talentate, fără considerare la averile lor materiale.

Zilele acestea se va da circulației tunelul, cel mai lung din Germania, Distelrasen pe linia ferată Bern-Frankfurt.

La ofițerul stării civile din Budapesta s'a încheiat Simbătă o interesantă căsătorie. Principele Enric Ghica a luat de soție pe Tereza Retay de Lahot. Atît principele, cît și soția sa sînt surdo-muși. S'au cunoscut cu ocazia unui congres din anul acesta al surdo-mușilor. La încheierea căsătoriei a asistat ca talmaci d-l Augustin Paul, secretarul consulatului român din capitală.

Învățători noștri pot găsi îndrumări practice în cele trei broșuri à 1 cor. ce conțin modele și o instrucție sistematică pentru metoda modernă a desenului. Se pot comanda dela autor: A. Hosztinszki în Oraviczbánya.

Poșta Redacțiunii.

C. Puteți consulta pe distinsul șefmedic Dr. Ion Manguica d'aici, care se ocupă și cu dentistica.

Bibliografie.

A apărut din „Haiduci Noștri” de Damian Izvetniceanu fascicula Nr. 5 și se află de vînzare la Tipografia „Progresul” societate pe acții în Oraviczbánya. Prețul unei fascicule e 10 fil. Se caută vînzători pelingă rabat convenabil.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Are leac boala de plumîni?

Eată o întrebare care preocupă pe toți cei chinăți de astmă, de tuberculoză de plumîni și de gît, catar acut de plumîni, offică, tusea rea sau răgușală necurmată și cari pîn'acum nu și-au dat de leac. Orcare asemenea bolnav capătă dela noi **absolut gratis o carte cu icoane** scrisă de Dr. Guttman medicul sanatorului Finsen, asupra chestiunii: **E lecabilă boala de plumîni?** Și mai capătă pe deasupra un pachet de probă cu teiuri dietetice excelente. Sute și miî de inși cari au folosit pîn'acum aceste ceaiuri bune de leac, îl ridică pînă la cer, împreună cu medicii practici cari au ordinar aceste teiuri împotriva tuberculozei (officiei), astmă, catar de gîtlej și gîrgălod. Acestei trei **nu e vre-un leac secret**, se pregătește din plante. Libăr fiind slobozite în comerț la ordin împărătesc. Prețul e atît de ieftin, încît și cei mai săraci și-l pot comanda. Și ea să-l poată folosi orcare bolnav fără nici un risic, pentru încercare ne-am hotărît a trimite grațuit un pachet de teă și franco cartea germană „E cu leac boala de plumîni“?

Adresa: Puhlmann & Co., Berlin 849 Müggelstrasse 25.

Apoteca la „St. Gheorghe”

Strada prinripală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Cea mai bună hîrtie pentru cigarete Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la
IGNAZ FELDMANN
în Oravița

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **S bii**, strada Cîsnădiei 5., la Agentura principală în **Arad** la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pasturile americane. Prețul 1 cor.

Compagnie Gener. Transatlantique
Linia franceză

Linie directă de vapoare:
Havre—Newyork

și

Kanada

peste Basel (Svizzera) și Paris.

Biroul: Budapest, VII., Baross-tér 15
Telefon Iózsef 14—97.

Aviz.

Aduc prin aceasta la cunoaștință stimaților mei mușterii, precum și marelui public românesc din Oravița și jur, că mi-am deschis o **nouă prăvălie de galanterii și manufactură**

în casa Șaguna, subț robî, unde a fost înainte-vreme vechia firmă „La Votoane” avînd a-mî servi și acolo mușterii spre cea mai desăvîrșita lor mulțumire.

Cu toată stima

ALEXANDRU BOZICI, negustor.

Anunț.

Vechea firmă

HARASZTHY

unde se leagă cărți de tot felul,

în toate cutoriile, cu prețuri absolut moderate, se află acum

în casa negustorului, **Konz** peste drum de biserica catolică din **Oravița-montană**.

La

Tipografia „Progresul”

în Oravița

se pot comanda

totfeul de tipărituri bisericesti, școlare, advocațiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efeptuesc:

acții, cupoane, losuri pentru loterii etc.

lucrate toate cu gust

👉 Nădăjduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. 👈